

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

**ФАКУЛЬТЕТ ЖУРНАЛІСТИКИ
КАФЕДРА ЖУРНАЛІСТИКИ ТА НОВИХ МЕДІА**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ПІДГОТОВКИ ПРИКЛАДНИХ БАКАЛАВРСЬКИХ
КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ**

Галузь знань: 06 Журналістика

Спеціальність: 061 Журналістика

Освітня програма: 061.00.01 Журналістика

Денна/заочна форма

УДК 378.14:070
ББК 72.01

Методичні рекомендації до підготовки прикладних бакалаврських кваліфікаційних робіт для студентів спеціальності 061 Журналістика денної/заочної форми навчання. – К.: КУБГ, 2023. – 27 с.

Розробники:

Погребняк Інга Василівна, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри журналістики та нових медіа Факультету журналістики Київського університету імені Бориса Грінченка,;

Фруктова Яна Станіславівна, кандидат педагогічних наук, доцент; доцент кафедри журналістики та нових медіа Факультету журналістики Київського університету імені Бориса Грінченка

Лісневська Аліна Леонідівна, кандидат педагогічних наук, доцент; доцент кафедри журналістики та нових медіа Факультету журналістики Київського університету імені Бориса Грінченка

Рецензенти:

Бондар Юрій Володимирович, кандидат політичних наук, доцент, завідувач кафедри соціальних комунікацій Факультету журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Заслужений працівник культури України

Іванова Тетяна Вікторівна - доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри соціальних комунікацій Факультету філології та масових комунікацій Маріупольського державного університету

Методичні рекомендації затверджено на засіданні кафедри журналістики та нових медіа

Протокол № 6 від «22» травня 2023 року

Завідувач кафедри журналістики та нових медіа

Погребняк І.В.

«22» _____ 05 _____ 2023 року

© Погребняк І.В., 2023

Розділ I

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Кваліфікаційна бакалаврська робота є результатом теоретико-методологічної, наукової-дослідної і практичної підготовки студентів на кафедрі журналістики та нових медіа Факультету журналістики протягом *чотирьох* років навчання у Київському університеті імені Бориса Грінченка. Вона має засвідчити рівень професійної компетентності бакалаврів з журналістики.

1.2. Мета прикладної роботи полягає у розробці, створенні та експериментальному просуванні сучасного авторського медіапроєкту студента, який відповідає журналістським стандартам, етиці та інформаційним потребам цільової аудиторії.

1.3. Під час захисту творчої роботи студент має продемонструвати достатній рівень сформованості результатів навчання відповідно до чинної ОП 6.030301 «Журналістика» ОКР «Бакалавр»

Розділ II

ОСНОВНІ ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЕТАПИ РОБОТИ НАД БАКАЛАВРСЬКИМ ПРОЕКТОМ

2.1. Для студентів-журналістів кафедра пропонує затверджений список тем бакалаврських робіт, визначених та наданих викладачами. Кількість тем від одного викладача регламентується відповідно його навчального навантаження.

2.2. Усі студенти пишуть заяви (до 1 жовтня) і подають їх на кафедру для підготовки проєкту наказу ректора.

2.3. Студент має можливість подавати заяву на кафедру, в якій пропонує іншу, більш актуальну особисто для нього тему прикладної бакалаврської роботи з огляду на досвід професійної діяльності чи творчі інтереси і просить призначити наукового керівника. Кафедра розглядає заяву студента, погоджує назву роботи, рекомендує наукового керівника і вносить тему до проєкту наказу ректора університету про затвердження бакалаврських робіт та їх керівників.

2.4. Протягом навчального року студент згідно з планом здійснює роботу над творчим кваліфікаційним проектом. Звітується про проміжні результати керівнику, отримує фахові рекомендації від керівника.

2.5. Попередній захист бакалаврської роботи здійснюється на кафедрі щонайпізніше за три тижні до офіційного захисту перед ЕК. Успішний попередній захист можливий за умови позитивного відгуку наукового керівника роботи. На засіданні вченої ради Факультету завідувач кафедри звітує про його результати.

2.6. Рішенням кафедри бакалаврські роботи рекомендуються до захисту перед Екзаменаційною комісією. На попередній захист бакалаврських робіт можуть бути запрошені журналісти-практики українських медіа.

2.7. Бакалаврську роботу без рекомендації кафедри журналістики та нових медіа до захисту не подають. Автор такої роботи залишається на повторний рік навчання.

Розділ III

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Кваліфікаційна робота має містити наступні основні частини:

- 1) Пояснювальна записка;
- 2) Специфікація роботи;
- 3) Висновки
- 4) Список використаних джерел;
- 5) Документація.
- 6) Анотація

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА (3-5 сторінки) - рекомендовані підрозділи:

- 1.1. Обґрунтування актуальності проекту;
- 1.2. Мета і завдання роботи;
- 1.3. Перелік методів здійснення творчого пошуку.

1.1. Обґрунтування актуальності проекту.

У цьому підрозділі прикладної роботи студент визначає її **актуальність** реаліям сьогодення (соціально-політична, економічна ситуація в країні, стратегії її розбудови на найближчі роки, імплементація міжнародних документів, зокрема Цілей сталого розвитку, резолюцій ЄС та ЮНЕСКО тощо); інформаційним та іншим потребам цільової аудиторії; новітнім технологіям створення та просування медіаконтенту; відповідність правовим засадам діяльності журналістів, що визначені Конституцією України, Законами України «Про медіа», «Про інформацію», «Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів», журналістським стандартам, Кодексу етики журналіста та іншим нормативно-правовим актам, доцільність використання запропонованого до захисту типу, жанру, формату, сегменту мовлення.

Обґрунтування проекту має містити коротку анотацію роботи, **розповідь про методику** роботи автора над своїми матеріалами, тобто розкриття своєї творчої лабораторії; визначення **інноваційності, унікальності та новизни** для аудиторії.

1.3. Мета і завдання роботи

Мета зазначається конкретно, без надлишкових розлогих пояснень.

Далі формулюються **завдання**, які ставив перед собою автор проекту для досягнення окресленої вище мети. Для робіт ОКР «Бакалавр» оптимальною кількістю є 3-4 завдання (відповідно етапів розробки теоретичних засад, концепції та реалізації проекту). Також важливо визначити та обґрунтувати **концепцію та місію проекту**.

Важливо визначити **об'єкт і предмет** прикладної кваліфікаційної роботи. *Об'єкт* – певна частина дійсності – досить конкретний предмет чи явище, на яке спрямована діяльність з метою пізнання його суті, закономірностей розвитку і можливостей використання в практичній діяльності. *Предмет* – причини виникнення процесу або явища (об'єкта), різноманітні властивості, форма та продукт втілення тощо.

Наприклад:

Об'єкт - екологічна проблематики в журналістському аудіовізуальному

продукті.

Предмет - серія авторських відеосюжетів з екологічної проблематики для соціальних мереж «План Б».

II. СПЕЦИФІКАЦІЯ (опис медіапродукту, який має бути (чи вже) виготовлено) роботи може включати наступні пункти:

- 2.1. Теоретико-методологічні засади;
- 2.2. Структура і рубрикація медіапроєкту;
- 2.3. Контент та засоби виразності;
- 2.4. Технічні й програмні засоби;
- 2.5. Сфера застосування та результати апробації.
- 2.6. Висновки.

2.1. Теоретико-методологічні засади.

Теоретико-методологічні засади передбачають критичний аналіз результатів тенденцій, джерел дослідження з обраної проблематики, конкурентів, які є авторами проєктів, що успішно функціонують в сучасній медіасфері з метою виокремлення ефективних технологій реалізації власного творчого задуму. В умовах диверсифікації інформпростора і кластеризації аудиторії споживача інформації важливо чітко розуміти цільову аудиторію проєкту та особливості її сприйняття контенту, звички використання гаджетів, пабликів, образ й стиль життя.

При цьому важливо розрізняти первинні та вторинні джерела інформації, факти, судження медіа експертів та автора проєкту, локальний досвід журналістів-практиків та власний, суб'єктивні погляди на певні аспекти професійної діяльності та аргументовану позицію. Також важливо визначити та дослідити жанрову природу власного медіапродукту та визначений формат.

Факт – це те, що існує або існувало в реальності, твердження, із приводу якого існує консенсус учених та експертів у цій сфері. Довіряйте фактам, у тому числі фактам про думки, але не самим думкам.

Думка – це точка зору, якої хто-небудь дотримується, зміст якої може бути, а може й не бути таким, що вдається перевірити.

Опубліковані джерела – матеріали, доступні для загалу: наприклад, матеріали в пресі, записи радіопередач, телепередач, розміщені в Інтернеті або видані у вигляді фільмів.

Первинне джерело – це документ або людина, що надають прямі докази фактам, іншими словами, джерело, гранично близьке до описуваної ситуації. Найчастіше під цим мається на увазі текст, отриманий від учасника якої-небудь події або його безпосереднього спостерігача. Це може бути офіційна заява, репортаж журналіста з місця подій, автобіографічний добуток. Статистика, зібрана авторитетним агентством, також може служити як первинне джерело.

Вторинне джерело – наукові статі і книги, практичні дослідження, видані в ліцензованих видавництвах (особливо опубліковані у наукових журналах).

Третинне джерело – енциклопедії.

2.2. Структура/ рубрикація медіапроєкту.

В залежності від платформи та комунікаційної системи поширення розробляється структура медіапроєкту (наприклад, сценарна заявка або синопсис для відеоконтенту, макет сайту або інтерфейсу й рубрикації Instagram/Telegram), стилістика та лексичні конструкції заголовків/рубрик/напрямів, визначається місце основної та другорядної інформації, програмність (якщо передбачена). Важливо розробити виразну айдентику проєкту для ідентифікації медіапродукту та використання її в комунікаційній системі поширення (в тому числі соцмережи).

2.3. Контент та засоби виразності.

Визначається вид контенту - *текстово-графічний та візуальний, аудіовізуальний, мультимедійний*. Наприклад, журналістські тексти, візуальні (система шрифтів, зображення), динамічне відео та мультимедійні елементи відповідно обраної теми та місії медіа (концепція).

Для *аудіовізуального контенту* важливо розуміти жанрову природу відеозображення та психологію його сприйняття. Засобами виразності є мова екрану : колір, світло, композиція, атмосфера, звук, драматургія. Пристворенні

контента важливо чітко орієнтуватись на формати /жанри контенту та систему його поширення. Також важливо розумітись і визначати хронотоп відео в сучасному інформпросторі.

Наприклад:

План В

<https://www.youtube.com/watch?v=b1rgSHpMPuc&list=PLobMqL8OkaQ9n8Vdce22VRD0g2M0m4xNm&index=5>

Для *мультимедійного контенту* треба визначити його елементи та їх колаборацію - синтез складників мультимедіа : текст, зображення, відео, звук (наприклад, лонгриди, мультимедійні історії)

Наприклад, Словопис

<https://slovopys.kubg.edu.ua/>

<https://www.youtube.com/user/Slovopys>

<https://www.facebook.com/slovopys/>

2.4. Технічні й програмні засоби

Особливості використання відео-, аудіо-, фото-, комп'ютерної техніки; специфіка організації процесу виробництва творчого проєкту, детальна характеристика програмного забезпечення. Наприклад:

Під час створення авторського мультимедійного проєкту «Медичний навігатор» були використано ноутбук, диктофон, відеокамера, навушники, штатив, додаткове світло для запису інтерв'ю в приміщенні. Сайт створено за допомогою конструктора сайтів «Wix». Програма з відеомонтажу «Camtasia Studio 8». Додаткові мережі: відеохостинг YouTube, соціальна мережа Facebook, месенджери Telegram та Viber).

1.5. Сфера застосування та результати апробації

Можливість представлення творчого проєкту в межах якогось із видів ЗМІ та комунікаційній системі соцмереж та відеохостингів.

Наприклад:

Мультимедійний проєкт «Медичний навігатор» можна застосовувати як доповнення офіційних медичних порталів – окрему рубрику «Пацієнту». Створити

його мобільний додаток. Також він може бути платформою медичного телеканалу.

2.6. Висновки

Завершальні складові є *Висновки*, у яких автор підбиває підсумки і робить висновки щодо проведеної роботи і надає результати апробації медіапроєкту.

Стилістика і мова кваліфікаційної роботи.

У теоретичній частині роботи стиль викладення має бути науковим, а не розмовним. Потрібно остерігатися введення у виклад матеріалу дрібниць, і навіть значних фактів, якщо вони не стосуються теми, хоча й можуть бути досить цікавими. Наукова мова не повинна містити розмовних конструкцій, риторичних запитань, вигуків, діалектизмів та просторіч.

Потрібно уникати:

- використання займенника «я», зловживання займенником «ми»;
- мовних крайнощів, висловлення захоплення чи неприхильності (надзвичайно, неймовірно, катастрофічно, добрий, гарний, поганий, непотрібний, дуже багато/мало);
- сленгу та розмовного стилю, гумору;
- абревіатур і скорочень (крім загальноприйнятих, наприклад: ЄС, ЮНЕСКО, ООН, ВОЗ). Якщо у роботі використано значну кількість назв видань, то можна сформулювати і подати список скорочень (наприклад, МШ – «Медіашкола», НВ – «Нові в медіа»);
- довгих складних речень із заплутаними конструкціями, складних наукових термінів, які часто використовуються неправильно, знижують якість наукового дослідження;
- надмірного використання дужок;
- чоловічого «шовінізму» у мові, зокрема науковій (зловживання чоловічим родом при з'ясуванні, хто автор(ка) чи дослідник(ця), «він» чи «вона»), доречно послуговуватися фемінітивами;
- використання слів «повинно», «має», «необхідно», які мають наказовий відтінок, доречніше перефразувати, наприклад, «за для мети...., варто було б...»);

– неконструктивної критики, безпідставно звинувачення;
– тавтології (потрібно уважно стежити, щоб одне поняття/слово не повторювалося надто часто), краще використовувати синонімічний ряд.

Більше інформації про методику виконання практичної частини творчих відео-, радіопроектів – на сайті Факультету журналістики Київського університету імені Бориса Грінченка в рубриці «Навчально-методична робота»: 1) Методичні рекомендації для створення відеопроектів; 2) Методичні рекомендації для створення проектів з радіовиробництва [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ij.kubg.edu.ua/struktura/kafedry/2016-06-23-13-42-54/navchalno-metodychna-robota.html>

III. СПИСОК ДЖЕРЕЛ

3.1. Список використаної літератури повинен складатися з переліку наукової, науково-популярної літератури, публікацій у періодичній пресі й інтернет-джерел, які сприяли підготовці бакалаврської роботи.

3.2. Список використаної літератури розміщують в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або першого слова назви роботи з дотриманням єдиних правил бібліографічного опису з усіма розділовими знаками.

Приклади оформлення бібліографічного опису подано у *Додатку 3*. Іншомовні джерела подають вкінці списку також в алфавітному порядку (окремої нумерації вони не потребують, їх приєднують до загальної). Посилання на літературу в теоретичній частині роботи подається в квадратних дужках – наводиться номер цитованої праці і через кому номер сторінки, на якій міститься цитований уривок, наприклад [34 с. 125].

IV. ДОКУМЕНТАЦІЯ

4.1. Після теоретичної частини автор проекту долучає матеріали, які супроводжували виготовлення продукту, наприклад, інформаційний кейс: сценарна заявка, план виробництва твору, поєпізодний сценарій чи сценарний документ відповідно до обраного жанру/формату, режисерську експлікацію

(трітмент), текст титрів на початок, або ж оригінал-макет номера журналу, тексти власних публікацій тощо).

V. АНОТАЦІЯ

5.1. Наприкінці роботи останнім аркушем додаємо

АНОТАЦІЯ двома мовами: українською та англійською із ключовими словами (обсяг: 1200 знаків з пробілами.)

Розділ III

ПІДГОТОВКА ДО ЗАХИСТУ

ТА ЗАХИСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

3.1. Правила оформлення роботи

Кваліфікаційну роботу друкують на одному боці аркуша білого паперу формату А4 (210x297 мм). Текст набирають через полуторний міжрядковий інтервал без переносів до тридцяти рядків на сторінці, вирівнюють по ширині (однаково по лівому та правому боках). Шрифт – Times New Roman, 14 кегель. Поля повинні бути таких розмірів: ліве – 3 см, праве – 1,5 см, верхнє і нижнє поле – 2 см.

Аркуші обов'язково брошуруються. Робота виконується державною українською мовою.

Кожну структурну частину роботи потрібно розпочинати з нової сторінки!

Нумерацію сторінок здійснюють арабськими цифрами у правій верхній частині сторінки без крапки. Першою сторінкою роботи є титульний аркуш (**Додаток 1**), який включають до загальної нумерації сторінок, але номер сторінки на титулі не ставлять (починають з цифри 2, де буде розміщено **ЗМІСТ (Додаток 2)**). Розділи нумерують римськими цифрами, підрозділи, малюнки, таблиці – арабськими цифрами без знака №.

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять

крапку. В кінці номера підрозділу повинна стояти крапка, наприклад: 2.3. (третій підрозділ другого розділу). Потім у тому ж рядку подається заголовок підрозділу.

Такі структурні частини, як Пояснювальна записка; Специфікація роботи; Список використаної літератури (**Додаток 3**); Документація; Додатки (за потребою); Анотація (**Додаток 4**) варто вирівнювати по центру рядка і оформлювати так:

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

II. СПЕЦИФІКАЦІЯ РОБОТИ

III. СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

IV. ДОКУМЕНТАЦІЯ

V. АНОТАЦІЯ

Заголовки структурних елементів дослідження великими літерами та виділяють жирним накресленням. Назви **підрозділів** друкують маленькими літерами (за винятком першої великої) та виділяють лише жирним накресленням. Крапка в кінці заголовка не ставиться. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, то їх розділяють крапкою. Відстань між заголовком і текстом не роблять. Відстань між підрозділами в межах одного розділу повинна дорівнювати 3-4 інтервали.

Ілюстрації (фотографії, схеми, графіки, карти і таблиці) бажано подавати в додатках. Якщо є необхідність подати ілюстрації в роботі, то це потрібно робити безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею. Назви ілюстрацій розміщують після їхніх номерів. За необхідності ілюстрації доповнюють пояснювальними даними. Текст у таблиці варто друкувати кеглем 12 з одинарним інтервалом.

Цитування та посилання на використані джерела. При написанні кваліфікаційної роботи студент повинен посилатися на цитовану літературу, або на ту літературу, звідки взято ідеї, висновки, завдання, питання, вивченню яких присвячена робота. Посилатися потрібно на останні видання публікацій. Якщо використовують відомості, матеріали з монографій, оглядових статей, інших

джерел з великою кількістю сторінок, тоді в посиланні необхідно точно вказати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць, на яке є посилання.

Посилання в тексті на джерела та літературу виконують таким способом: в тексті вказується порядковий номер праці чи джерела, на які робиться посилання, за яким вони знаходяться у списку використаних джерел в кінці роботи. Наприклад: цитата в тексті: «Інформаційні жанри покликані інформувати читача про те, що відбулося чи відбувається, називати не коментуючи факти з реального життя» [29, с. 73]. У квадратних дужках цифра 29 – порядковий номер праці у списку використаних джерел, на яку зроблено посилання; 73 – сторінка цієї праці, з якої наведено цитату.

На всі таблиці, ілюстрації тощо, які містяться в додатках, також повинні бути відповідні посилання в тексті роботи.

Для підтвердження власних аргументів посиланням на авторитетне джерело або для критичного аналізу того чи іншого друкованого твору варто наводити цитати. Науково-дослідницький етикет потребує **точно відтворювати цитований текст**, бо найменше скорочення наведеного витягу може спотворити зміст, закладений автором.

Загальні вимоги до цитування такі:

- текст цитати починається і закінчується лапками і наводиться в тій граматичній формі, в якій він поданий у джерелі, із збереженням особливостей авторського написання. Наукові терміни, запропоновані іншими авторами, не виділяються лапками, за винятком тих, що викликали загальну полеміку. У цих випадках використовується вираз «так званий»;

- цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту та без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапками. Вони ставляться у будь-якому місці цитати (на початку, всередині, наприкінці). Якщо перед випущеним текстом або за ним стояв розділовий знак, то він не зберігається;

- кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело;

- при непрямому цитуванні (переказі, викладі думок інших авторів своїми словами) потрібно точно відтворювати думки автора, коректно оцінювати його результати і давати відповідні посилання на джерело;

- коли студент (автор роботи), наводячи цитату, виділяє в ній деякі слова, то робиться спеціальне застереження, тобто після тексту, який пояснює виділення, ставиться крапка, потім дефіс і вказуються ініціали автора, а весь текст застереження вміщується у круглі дужки. Варіантами таких застережень є, наприклад: (курсив наш. – М.І.), (підкреслено мною. – М.І.), (виділено автором. – М.І.).

Важливо розрізняти в роботі знаки дефіс (-) та тире (–), а також використовувати односторонні лапки («текст»).

Додатки.

Додатки оформлюють як продовження роботи на наступних її сторінках або у вигляді окремої частини (книги), розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті.

Якщо додатки оформлюють на наступних сторінках, кожний такий додаток повинен починатися з нової сторінки. Додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки. По середині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкують слово «Додаток Б» і велика літера, що позначає додаток.

3.2. Підготовка до захисту перед ЕК

Текст творчого проекту друкують, скріплюють, прошивають та подають на кафедру журналістики та нових медіа для представлення перед Екзаменаційною комісією (ЕК), яка здійснюватиме атестацію здобувачів вищої освіти.

До роботи окремо додаємо (вкладаємо в роботу, а не прошиваємо):

а) відгук наукового керівника (*у відгуку керівник загалом характеризує якість виконання проекту, зазначає переваги та недоліки, аналізує виконання поставленої мети та завдань. Якщо робота є самостійною і завершеною, то керівник обов'язково зазначає у відгуку, що вона є допущеною до захисту*) (Додаток

5);

б) рецензія (від досвідченого журналіста практика або викладача однієї з кафедр Факультету журналістики Університету Грінченка) (Додаток 6);

в) Протокол аналізу звіту подібності науковим керівником (його ж підписує зав. кафедри) (Додаток 7);

г) screenshot результатів перевірки роботи на плагіат (перевірку можна зробити у бібліотеці, або на кафедрі), оригінальність роботи має бути не менше 70% (Додаток 8)

г) текст творчого проекту в електронному форматі (WORD) завчасно передається автором завчасно на кафедру журналістики та нових медіа для перевірки на плагіат та формування університетського репозитарію.

д) готову роботу (роздруковану і прошиту, з вкладеною усією супровідною документацією) варто подати на кафедру журналістики та нових медіа за 10 днів до офіційного захисту перед ЕК. Недотримання термінів призведе до того, що роботу до захисту допущено не буде.

е) захист носить відкритий прилюдний характер, тож слухати виступ студента перед ЕК можуть всі охочі.

Після оформлення усіх відповідних документів роботи до захисту зберігаються на кафедрі.

3.3. Захист роботи перед ЕК

Захист кваліфікаційної роботи відбувається на відкритому засіданні Екзаменаційної комісії та регламентується Положенням про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах.

Вступне слово студенту варто підготувати заздалегідь у формі виступу, в якому доцільно висвітлити такі питання: обґрунтування актуальності теми; мета, завдання, джерела фактів; елементи новизни; технічні, програмні засоби і тд. Після цього перейти до представлення творчого проекту, вказати на труднощі, з якими довелося зіткнутися, зробити висновки. Для того, щоб присутні краще сприймали матеріал, бажано виступ перед ЕК проілюструвати у вигляді презентації, виконаної

у програмі Microsoft PowerPoint (до 10 слайдів).

Під час захисту кваліфікаційної роботи спершу потрібно звернутися до Голови та членів екзаменаційної комісії, присутніх, чітко оголосити тему проекту (наприклад, шановний Голово державної екзаменаційної комісії, шановні члени екзаменаційної комісії...). На запитання комісії потрібно відповідати чітко, зрозуміло і коротко, уникати емоційних висловлювань. Під час виступу студента члени екзаменаційної комісії переглядають роботу. Після завершення доповіді ставлять запитання. Коли студент відповів на запитання, слово надається керівникові роботи для оголошення відгуку. Студент дякує за ґрунтовний аналіз своєї роботи та відповідає на зауваження. Далі голова комісії озвучує рецензію. Студент дає відповіді на основні зауваження рецензента. Після виступу доповідач дякує керівникові, рецензентові, голові та членам комісії за увагу.

Виступ студента не повинна перевищувати за часом 10-ти хвилин.

Під час захисту роботи студент зобов'язаний дати вичерпні відповіді на всі зауваження членів ЕК. Захист прикладної бакалаврської роботи фіксують у протоколі ЕК.

3.4. Критерії оцінювання

Відповідно до нової редакції Положення про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної комісії в Університеті, оцінювання результатів публічного захисту кваліфікаційних робіт/проектів здійснюється за 100-бальною шкалою оцінювання та відповідною рейтинговою оцінкою:

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобільною шкалою	Значення оцінки
А	90-100	Відмінно – виконання, з можливими незначними недоліками (помилками)
В	82-89	Дуже добре – достатньо високий рівень виконання, без суттєвих (грубих) помилок
С	75-81	Добре – в цілому змістовна робота, з незначною кількістю помилок
Д	69-74	Задовільно – посередній рівень виконання, зі значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності

Е	60-68	Достатньо – мінімальний можливий допустимий рівень виконання для подальшого навчання або професійної діяльності
Ф	0-59	Незадовільно – низький рівень виконання, недостатній для подальшого навчання або професійної діяльності

Перескладання здобувачем оцінок, отриманих під час атестації, з метою підвищення результатів навчання не дозволяється.

Оцінка, що за результатами захисту кваліфікаційної роботи/ проєкту була виставлена ЕК, оскарженню не підлягає.

Здобувач, який не захистив кваліфікаційну роботу/проєкт, або не з'явився на захист без поважних причин, відраховується з Університету як такий, що не пройшов Атестацію.

Здобувачі, які не пройшли Атестацію, мають право на проходження повторної атестації у наступному навчальному році після відрахування з Університету.

Оцінку виставляють на засіданні ЕК й оголошує її голова комісії всім присутнім на відкритому засіданні.

Студенти, які виявили особливі здібності, захистили бакалаврську роботу на «А / 90-100», мають наукові публікації, є переможцями Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт, можуть бути рекомендовані Екзаменаційною комісією до вступу в магістратуру.

Додаток 1

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Факультет журналістики
Кафедра журналістики та нових медіа

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

ВИСВІТЛЕННЯ ПОДІЙ РОСІЙСЬКО – УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ (СЕРІЯ РЕПОРТАЖІВ «БУДНІ ВОЄННОГО ВОЛОНТЕРА»)

Студента 4 курсу,
групи ЖУРБ-1-18-4.0д
СВО бакалавра
галузі знань 06 Журналістика
спеціальності 061 Журналістика
ОП 061.00.01 Журналістика
Цикаловського Данііла Станіславовича

Використання чужих ідей,
результатів і текстів
мають посилання на
відповідне джерело

_____
(підпис студента) (ініціали, прізвище)

Допускаю до захисту
перед ЕК

_____ І.В. Погребняк,
Завідувач кафедри журналістики та
нових медіа

Науковий керівник: Лісневська А. Л.,
доцент, кандидат педагогічних наук, доцент

Розширена шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS _____

Голова комісії _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

Члени комісії _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

_____

(підпис) (ініціали, прізвище)

_____

(підпис) (ініціали, прізвище)

м. Київ – 2022 рік

Додаток 2

ЗМІСТ

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА.....	00
1.1. Обґрунтування актуальності проєкту.....	00
1.2. Мета і завдання роботи.....	00.
1.3. Перелік методів здійснення творчого пошуку	00
II. СПЕЦИФІКАЦІЯ ПРОЕКТУ (назва).....	00
2.1. Теоретико-методологічні засади.....	.00
2.2. Структура і рубрикація медіапроєкту.....	00
2.3. Контент та засоби виразності.....	00
2.4. Технічні й програмні засоби.....	00
2.5. Сфера застосування та результати апробації.....	00
III. СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	00
IV. ДОКУМЕНТАЦІЯ	00
V. АНОТАЦІЯ... ..	00

Додаток 3

**Приклад оформлення бібліографічного опису та електронних джерел
у списку літератури**

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги: Один автор	<ol style="list-style-type: none"> 1. Бондаренко В. Г. Історія України. Львів, 2017. 153 с. 2. Лазор О. Я. Державне управління у сфері реалізації екологічної політики в Україні: організаційно-правові засади : монографія. Львів : Ліга-Прес, 2003. 542 с. 3. Ваш О. М. Етика : навч.-метод. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2018. 104 с. 4. Гурманова Л. І. Релігієзнавство : навч. посіб. 2-ге вид., переробл. та допов. Київ : ЦУЛ, 2017. 193 с.
Два автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Мартиненко З. Е., Макар І. В. Управління підприємством: теоретико-методичні засади : монографія. Харків : Щедра садиба плюс, 2017. 296 с. 2. Палеха В. І., Карпова П. В. Менеджмент організацій : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 120 с. 3. Вердіна С. А., Волков А. А. Контролінг : навч. посіб. Вид. 3-тє., переробл. та допов. Херсон, 2017. 212 с.
Три автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Гарнавська Г. Я., Марценюк Н. С., Герасимова Т. М. Фінанси : навч. посіб. Львів : Магнолія 2006, 2017. 412 с. 2. Пустовенко В. В., Максименко І. Л., Яким А.С. Безпека життєдіяльності : монографія. Харків : ХНПУ, 2017. 348 с.
Частина довідкового видання	<ol style="list-style-type: none"> 1. Павлик І. М. Право інтелектуальної власності. <i>Великий енциклопедичний юридичний словник</i> / ред. Ю. С. Шемшученко. Київ, 2007. С. 683. 1. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології. <i>Основи педагогіки освіти</i> : словник термінів / за ред.: Т. О. Дмитрука, В. К. Колпакова. Київ, 2014. С. 54–55.
Частина видання матеріалів конференцій (тези доповіді)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Лалак Н. В. Шляхи підвищення мотивації молодших школярів до навчання // Анотовані результати науково-дослідної роботи інституту педагогіки за 2011 рік : збірник тез повідомлень. Київ, 2012. С.202–203. 2. Максименко Д. В. Методи оперативної діагностики виробничої діяльності підприємства // Зростання ролі бухгалтерського обліку в сучасній економіці : збірник тез та доповідей I Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 21 лютого 2013 р.) / відпов. за випуск Мельничук Б.В. Київ, 2013. С.331–335.

Частина видання: періодичного видання (журналу, газети)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Кучеренко О. О. Конституційні права людини і громадянина // Часопис Київського університету права. 2007. № 4. С. 88–92. 2. Коваль Л., Коваль П. Переваги дистанційної роботи. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 1 листоп. (№ 205). С. 5. 3. Bletska D. I., Glukhov K. E., Frolova V. V. Electronic structure of 2H-SnSe₂. <i>Semiconductor Physics Quantum Electronics & Optoelectronics</i>. 2017. Vol. 18, No 2. P. 109–118.
Електронні ресурси	<ol style="list-style-type: none"> 1. Україна очима дітей : фотовиставка. URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/photogallery/gallery?galleryId=15725757& (дата звернення: 15.11.2017). 2. Хміль А. А. Функції державної служби за законодавством України // Юридичний науковий електронний журнал. 2017. № 5. С. 115–118. URL: http://lsej.org.ua/5_2017/32.pdf. 3. Хміль І. О. Шляхи подолання правового нігілізму в Україні. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2016. № 3. – С. 20–27. – URL: http://ebooks.znu.edu.ua/files/Fakhovivydannya/vznu/juridichni/VestUr2015v3/5.pdf. (дата звернення: 15.11.2017).

V. АНОТАЦІЯ

Ковальова К. «СЕРІЯ ДОПИСІВ «ЩОДЕННИК З ОКУПАЦІЇ: ХЕРСОН»

Ключові слова: хроніка, війна, Україна, медіатекст, мультимедійність.

«ЩОДЕННИК З ОКУПАЦІЇ: ХЕРСОН» - це Telegram-канал, створений з метою створити документального опису початку окупації Херсону, на основі реальних подій, у жанрі репортажних журналістських матеріалів з використанням красномовних деталей, ефекту наочності з точки зору очевидця й учасника, що складатиме контент серії публікацій у текстовому та мультимедійному форматі.

Актуальність роботи полягає в інформуванні світової спільноти про реалії життя у Херсоні, який з 1 березня 2022 року і до сьогодні знаходиться під окупацією російських військових. Важливим акцентом висвітлення є інформування про використання ними методів інформаційної війни, а також психологічного й фізичного насилля й залякування жителів міста.

За структурою Telegram-канал містить датовані відомості про перші дні вторгнення російських військових на територію Херсонщини, а також узагальнену інформацію, від 24 лютого 2022 року по 9 квітня 2022 року, про події у місті та за його межами. Крім цього, текст підкріплено реальними фото- та відеоматеріалами від очевидців, у тому числі й самих авторів роботи.

При відкритті опису каналу, кожен може знайти основну ідею цього щоденника та побачити обкладинку, яке було створено спеціально для Telegram формату.

Поширення мультимедійного контенту відбувалося за допомогою месенджеру Telegram та публікації сторіс з посиланням на особистій сторінці у Instagram.

ANNOTATION

Kovalova K. "SERIES OF MESSAGES" DIARY OF THE OCCUPATION: KHERSON "

Keywords: war, ¹Ukraine, mediatext, multimedia.

«OCCUPATION DIARY: KHERSON» is a Telegram channel created to describe the

beginning with the occupation of Kherson, based on real, in the genre of reportage journalistic materials with eloquent details, the effect of clarity from the point of view of eye witnesses and participants. Publication in text and multimedia format.

The urgency of the work is to inform the world community about the reality in Kherson, which from March 1, 2022 to the present day is under occupation by the Russian military.

According to the structure, the Telegram-channel contains detailed information about the first day of the Russian military invasion of the Kherson region, as well as generalized information, from March 5, 2022, about events in the city and beyond. In addition, the text is supported by real photos and videos from eye witnesses.

When opening the channel description, every one can find the main idea of this diary and see the cover, which was created specifically for the Telegram format.

The distribution of multimedia content took place via the Telegram messenger and the publication of stories with a link on a personal Instagram page.

ВІДГУК
наукового керівника
на кваліфікаційну бакалаврську роботу
студент _____ групи _____

(прізвище, ім'я та по-батькові)

Тема: _____

Робота є відповідною щодо:

- актуальності
- новизни
- зв'язку з майбутньою професією

Зміст роботи відповідає зазначеній темі:

- повністю
- частково
- досить приблизно

Робота на всіх етапах виконувалася:

- згідно з планом
- з частковим запізненням
- з великим запізненням

Зауваження та рекомендації керівника:

- повністю враховувалися
- частково враховувалися
- не враховувалися

Робота має:

- стандартну структуру
- відхилення від загальноприйнятих стандартів

Опрацювання теоретичних джерел є:

- ґрунтовним і творчим
- неповним
- недостатнім

Стосовно викладення матеріалу робота є:

- самостійною
- частково запозиченою
- реферативною

Теоретична частина:

- логічно структурована
- має не зовсім чітку і логічну структуру
- не структурована

Робота написана:

- літературною мовою з дотриманням усіх вимог до наукового тексту
- літературною мовою і містить незначну кількість огріхів
- з недотриманням норм літературної мови і має значну кількість орфографічних та пунктуаційних помилок

Висновки співвідносні з поставленою метою і завданнями:

- повністю
- частково
- віддалено

Практична цінність:

- має безперечну практичну цінність
- в основних положеннях є практично ціннісною
- не має практичної цінності

Зауваження та висновок наукового керівника:

Роботу

- рекомендовано до захисту
- не рекомендовано до захисту

Науковий керівник: _____

« ____ » _____ 20 ____ р.

_____
(підпис)

РЕЦЕНЗІЯ

на кваліфікаційну бакалаврську роботу
студент _____ групи _____

(прізвище, ім'я та по-батькові)

Тема: _____

Робота є відповідною щодо:

- актуальності
- новизни
- зв'язку з майбутньою професією

Зміст роботи відповідає зазначеній темі:

- повністю
- частково
- досить приблизно

Робота має:

- стандартну структуру
- відхилення від загальноприйнятих стандартів

Опрацювання теоретичних джерел є:

- ґрунтовним і творчим
- неповним
- недостатнім

У роботі опрацьовано:

- усі наявні концептуальні дослідження з теми
- найбільш концептуальні дослідження з теми
- невелику кількість джерел

Теоретична частина:

- цілком вирішує коло поставлених завдань
- частково вирішує коло поставлених завдань
- не вирішує коло поставлених завдань

Зауваження та висновки рецензента:

Роботу

- рекомендовано до захисту з оцінкою (за національною шкалою) _____
- не рекомендовано до захисту

Рецензент:

_____

(ПІБ, наук. ступінь, посада)

« ____ » _____ 20 ____ р.

_____ (підпис)

Протокол аналізу звіту подібності науковим керівником

Ознайомився (-лась) з Повним звітом подібності, який був згенерований Системою виявлення і запобігання плагіату щодо роботи:

Автор: _____

Назва: _____

Коефіцієнт подібності: _____ %

Після аналізу Звіту подібності констатую:

- виявлені в роботі запозичення є сумнівними і не мають ознак плагіату. У зв'язку з чим, визнаю роботу самостійною і допускаю її до захисту перед ЕК;
- виявлені в роботі запозичення не мають ознак плагіату, але їхня надмірна кількість викликає сумніви щодо цінності роботи по суті і відсутності самостійності її автора. У зв'язку з чим, робота повинна бути знову відредагована з метою обмеження запозичень;
- виявлені в роботі запозичення є недобросовісними і мають ознаки плагіату, або в ній містяться навмисні спотворення тексту, що вказують на спроби приховування недобросовісних запозичень. У зв'язку з чим, не допускаю роботу до захисту.

Обґрунтування:

.....
 .....
 .....
 .....
 .....

.....
 Дата

.....
 Підпис наукового керівника

Остаточне рішення щодо допуску до захисту, включаючи обґрунтування:

.....
 .....
 .....
 .....

.....
 Дата

.....
 Підпис завідувача кафедри

Скрін результатів перевірки роботи на плагіат

Поиск Проверить уникальность Игнорировать домены:

Редактор Адрес: <http://> Страница

Текст(10780):

вираз людського буття в художніх образах. Тому, більшість дослідників визначають літературно-художнє видання, як один або декілька творів художньої літератури. І проте дослідниця М. Козлова, розширює цю дефініцію, включаючи у літературно-художнє видання також публіцистичні тексти. Дослідниця виділяє ряд характерних рис літературно-художнього видання, серед яких: чуттєва конкретність, яку письменник М. Горький описував як бажання "доторкнутися до описуваного рукою"; органічна включеність особистості автора, яка проявляється в тому, що художній образ несе інформацію одночасно і про суб'єкта, і про об'єкт пізнання, що передбачає співпереживання; а також багатозначність і асоціативність художнього образу, яка полягає в його здатності збуджувати фантазію читача, активізувати увагу, оживляти безліч раніше здобутих вражень, увалень, що зберігаються в пам'яті, народжувати асоціації, давати широкі можливості для суб'єктивної конкретизації прочитаного. Іншими словами, текст збагачується світлоглядом, життєвим досвідом автора і читача [6]. Нарис, через свою безпосередню близькість до художньої літератури, належить до тих жанрів, для яких притаманні дані риси. Навіть сам термін «нарис» має два тлумачення - літературне та публіцистичне. У художній літературі, він означає різновид оповідання на суспільно значущу тему з яскравою описовістю та деталізацією, літературно-художній витвір. Другий варіант пропонує дефініцію терміну «нарис» - як жанр журналістики, який описує та аналізує різні факти із суспільного життя крізь призму бачення автора [3]. Згідно з твердженням В. Й. Здорового, нарисом називається «самостійний жанр публіцистики, в якому на документальній основі узагальнюються важливі суспільно-політичні явища, розкриваються події, в центрі яких є зображення людини, розкриття її характеру» [4, с. 245]. Нарис називають «королем» художньо-публіцистичних жанрів, але він також є одним із найскладніших для написання. Російський дослідник В. Амплонвс论证ує це тим, що написати дійсно хороший нарис може лише той журналіст, який досконало володіє різними методами відображення дійсності, які існують в журналістиці [1]. При написанні нарису мало лише знайти цікавий факт, помітити тенденцію, зібрати матеріал та проаналізувати його. Необхідно відповідним чином переосмислити усю ту інформацію, яку журналіст знайшов, уміло поєднати це з тим, що побачив на власні очі та відтворити в такій формі, яку можна назвати нарисовою. Основна характерна риса усіх художньо-публіцистичних жанрів - наявність суб'єктивізму. Проте, у нарисі він набув дещо незвичної форми. Тут суб'єктивна думка автора подається у вигляді авторського «Я», подібно до художньої літератури. На цьому наголошують науковці В. Шкляр, О. Глушко, М. Кім, М. Кройчик. Та ін. Український дослідник А. Тертичний зауважує, що підґрунтям та основою для написання нарису можуть бути не лише особисто прожиті безпосередні спостереження журналіста, а й інформація, зібрана з різноманітних джерел. У тому числі й засобів масової інформації. Крім того, нарис може бути частиною редакційного завдання. [17, с. 68]

Журнал: Автопрокрутка Очистити журнал

[20:55:58] **Найдено 3% совпадений** по адресу: <http://www.stamonline.org.ua/journals/20094-tendenci-rozchku-znanu-podoroznogo-narisu-na-privladi-publikacii-suchasnoi-presi-publistichnogo-spryamuvaniu>

[20:55:52] **Найдено 2% совпадений** по адресу: <http://5fan.ru/wievjob.php?id=68302>

[20:57:03] **Найдено 1% совпадений** по адресу: <http://uastudent.com/zhanry-gazetnoi-zhurnalistyky-chastyna-2/>

[20:57:09] **Найдено 1% совпадений** по адресу: <http://ua-referat.com/Особливості портретного нарису на прикладі журналу Біографія>

[20:58:27] **Найдено 1% совпадений** по адресу: <https://studfiles.net/preview/5264486/page:44/>

[20:58:27] **Найдено 1% совпадений** по адресу: <http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1665>

[20:58:31] **Найдено 1% совпадений** по адресу: <https://vspu.edu.ua/faculty/filolog/divalnist.php>

[20:58:52] **Найдено 1% совпадений** по адресу: <https://studfiles.net/preview/5081039/page:7/>

[20:59:19] **Найдено 1% совпадений** по адресу: <https://svitppt.com.ua/nauka/rol-hudozhnika-hudozhnogo-ta-tehnichnogo-redaktoriv-u-drukovanomu-vida.html>

[20:59:45] Тип проверки: *Стандартная* (Поисковики = Go)

[20:59:45] **ВНИМАНИЕ! Уникальность может быть определена некорректно! (Обнаружено ошибок: 31%)**

[20:59:45] **Уникальность текста 93%** (Пронигнорировано подстановок: 0%)

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Бюлетень ВАК України. –2008. –№ 3. –С. 9-13.
  2. Губенко Д. Методологія медіа-досліджень / Дмитро Губенко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uk.wikibooks.org>.
  3. Довідник офіційного опонента. Збірник нормативних документів та інформаційних матеріалів з питань експертизи дисертаційних досліджень / Упорядник Ю. І. Цеков. –3-є вид., випр. і доповн. – К. : Редакція «Бюлетеня Вищої атестаційної комісії України», видавництво «Толока», 2010. –64 с.
  4. Михайлин І.Л. Науково-дослідна робота студента з журналістики: методичні матеріали для студентів із спеціальності «Журналістика» / І.Л.Михайлин. – 2-е вид., випр. і допов. –Х. : Харківське історико-філологічне товариство, 2010. 92 с.
  5. Мокін Б.І. Методика та організація наукових досліджень : навч. посібник / Б. І. Мокін, О. Б. Мокін. –Вінниця : ВНТУ, 2014. –180 с.8.Основи методології та організації наукових досліджень: Навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнктів / заред. А. Є.Конверського. К.: Центр учбової літератури, 2010. 352 с.
  6. Рассоха І. Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень»/ І. М. Рассоха. Х. : ХНАМГ, 2011. 76 с.
  7. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності : підручник / В.М. Шейко, Н.М. Кушнарєнко. –6-те вид., переробл. і доповн. –К. : Знання, 2008. –310 с.
  8. Wimmer R. Mass Media Research. An Introduction. 10th ed. / Roger Wimmer, Joseph Dominic. –NY : Cengage Learning, 2014. –496 p.
-